

Донецька філія Українського інституту експертизи сортів рослин

Донецька філія Українського інституту експертизи сортів рослин розташована на території селища Калинівка Бахмутського району на відстані 15 км від районного центру – м. Бахмута.

Вона знаходиться у зоні переходу лісостепової зони у степову в північно-східній частині Донецької області. Згідно з агрокліматичною схемою області філія розташована в першому агрокліматичному районі, який характеризується як дуже теплий та недостатньо вологий. Величина гідротермічного коефіцієнта для цього району становить 0,9, кількість опадів протягом вегетаційного періоду в середньому досягає 101,3 мм. Тому в ґрунтах порівняно невеликі запаси продуктивної вологи, що зумовлює необхідність проведення зрошення. Ґрунти Донецької філії УІЕСР – це переважно чорнозем звичайний середньогумусний глибокий важкосуглинковий, рН водний 8,3, вміст азоту – 125 мг/кг; фосфору – 262; калію – 300 мг/кг. Середній бал ґрунтів 77.

У 2005 р. на базі Державної інспекції з охорони прав на сорти рослин по Донецькій області був заснований Донецький обласний державний центр експертизи сортів рослин, який наразі перейменовано в Донецьку філію УІЕСР. З 2008 р. начальником Центру був Кандауров Віктор Дмитрович, який до цього працював начальником Інспекції з охорони прав на сорти рослин Донецької області.

Понад 40 років у сортовипробуванні працював Ляшенко Віктор Павлович. Свій трудовий шлях починав з першого помічника Донецької сортодільниці в 1962 р., згодом понад десять років керував Інспектурою Держкомісії по випробуванню та охороні сортів рослин у Донецькій області.

Штат філії налічує 10 працівників, з них 3 агрономи зі стажем роботи у

сортівипробуванні рослин 10–20 років. Копиця Ірина Вікторівна та Пожидаєва Олена Миколаївна – фахівці агрономи I категорії, послідовниці керівника філії з 1970 року Плужникова Івана Григоровича (який вже пішов із життя). Саме він передав їм свої наукові напрацювання та любов до землі.

На сьогодні Донецька філія УІЕСР має всього 6,15 га. У 2021 р. проведено сортовипробування на придатність до поширення (ПСП) 197 сортів кукурудзи звичайної 1 року випробування.

Донецька філія УІЕСР є єдиним сортовипробувальним закладом у Донецькій області, який займається випробуванням сортів рослин у степовій зоні.

Спочатку були створені Лиманська, Олександрівська, Артемівська,

Горлівська, Макіївська, Красноармійська, Велика Янісольська, Мар'їнська, Тельманівська, Маріупольська, Волноваська, Великоновоселківська, Старобешівська, Приморська польові та Краматорська овочева зрошувана сортодільниці. Вони вели досліді з вивчення різних культур: озима пшениця, яра пшениця, жито, ячмінь, овес, просо, квасоля, горох, вика, нут, соняшник, кукурудза, сорго, люцерна.

Друга світова війна призупинила розвиток держсортимережі в СРСР, але навіть на окупованій території ентузіаста сортовипробування продовжували працювати на сортодільницях та дивом зберегли колекції довоєнних сортів, що дало змогу відразу після визволення окупованих територій відновити роботу із сортовипробування. Зокрема, на Красноармійській сортодільниці оточенець-агроном, прізвисько якого залишилось невідомим, разом із жителями с. Гришине проводив пересів сортів і зберіг їх колекцію, закопавши мішечки в яму, а сам приєднався до військових частин, що звільнювали Донеччину. Завдяки цьому Красноармійська сортодільниця за деякий час відновила роботу.

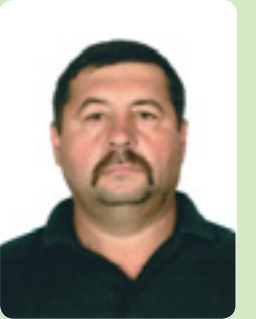
У повоєнні роки сортимережа колишнього СРСР дещо розширилася з відкриттям сортодільниць у нових сільськогосподарських регіонах та республіках, а також зі створенням спеціалізованих сортодільниць. В області почали діяти Шахтарська, Ясинуватська, Жданівська овочеві; Новоселівська, Ямська та Жданівська плодів сортодільниці; Донецька сортодільниця закритого ґрунту.

У 1965 р. вперше в регіоні створено польову сортодільницю площею 55 га на зрошенні – Артемівську зернокомову на базі держплемзаводу

ім. Калініна Артемівського району. Очолив сортодільницю Плужников Іван Григорович, який все своє життя присвятив справі хлібороба, вкладав частку душі в кожний новий сорт, що вивчався. Пропрацював беззмінним керівником сортодільниці 39 років – до 2004 року, після чого пішов на заслужений відпочинок. Сортодільниця постійно була серед кращих у системі сортовивчення. Із 1976 р. майже щороку посідала перше місце серед сортодільниць області, у 1983 р. – почесне третє місце у Всесоюзному змаганні. Плужников Іван Григорович був нагороджений бронзовою (1979 р.) і срібною (1987 р.) медалями ВДНГ. Разом із чоловіком все своє трудове життя на сортодільниці пропрацювала агрономом його дружина – Плужникова Надія Іванівна.

Із розвитком селекції та створенням більш універсальних і стійких до умов вирощування сортів почало згортатися їх дрібнозональне районування й зникла потреба в густій мережі сортодільниць. З 1960 року кількість їх стрімко зменшувалась, а ті, що залишались, об'єднали у комплексні та перевели на самостійну базу, що збільшувало можливість раціонального використання трудових і матеріальних ресурсів, а також впровадження механізації дослідних робіт. Донецька область була поділена на 4 агрокліматичні зони – Північна степова, Південна степова, Східна та Приазовська.

Після 1980 р. в СРСР почали створювати багатогалузеві державні сортовипробувальні станції, зокрема на Донеччині – Жданівську, Старобешівську, Амвросіївську, Ясинуватську та ін.

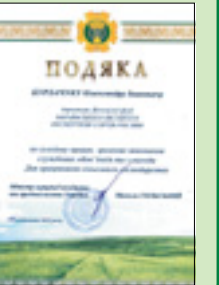

Бурлачук Олександр Іванович
1969 року народження. Освіта вища. Диплом ученого агронома здобув, навчаючись упродовж 1998–2003 рр. у Харківському національному аграрному університеті ім. В. В. Докучаєва.

У системі державного сортовипробування почав працювати з 2004 року як завідувач Артемівського відділення Костянтинівської державної сортодільної станції. З 2012 р. обіймав посаду заступника завідувача лабораторії Артемівського відділу Костянтинівської лабораторії, а з 2016-го – завідувача Костянтинівської лабораторії. Того ж року Олександра Івановича переведено на посаду завідувача відділу польових досліджень Костянтинівської державної сортодільної станції.

Донецьку філію УІЕСР він очолив у 2021 р. з 17-річним досвідом роботи в системі сортовипробувальної служби.

У 2022 р. за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків та з нагоди Дня працівників сільськогосподарства Бурлачуку Олександру Івановичу оголошено подяку Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Історичні віхи діяльності філії:

1965 р. – створення Артемівської сортовипробувальної дільниці у межах селища Калинівка.

1966 р. – закладено перші сортодосліди.

1968 р. – освоєння 8-пільної сівозміни.

2003 р. – приєднання Артемівської сортодільниці до Костянтинівської державної сортодільної станції.

2012 р. – приєднання до ДП «Центр сертифікації насіння та садивного матеріалу» – директор Бондаренко Микола Васильович, завідувач – Бурлачук Олександр Іванович.

2015 р. – Донецький ОДЦЕСР – філія УІЕСР (в який входили Костянтинівська станція, Артемівське відділення та Курахівська станція, що знаходились на базі ДП «Центр сертифікації насіння та садивного матеріалу»), очолив Гіда Сергій Іванович.

2017 р. – припинили діяльність Костянтинівська та Курахівська станції; Артемівське відділення починає роботу як Донецький ОДЦЕСР філія УІЕСР під керівництвом Гіди С. І.

2021 р. – перейменування Донецького ОДЦЕСР (філії УІЕСР) в Донецьку філію УІЕСР. Директором призначено Бурлачука О. І.

Підвищення кваліфікації керівників філії УІЕСР

Кандауров
Віктор
Дмитрович

Донецька обласна державна сортодослідна станція

Донецька обласна державна сортовипробувальна станція була відкрита 3 січня 1985 р. на базі Мар'їнської держсортодільниці з приєднанням земель колгоспу ім. Ілліча Мар'їнського району. Ініціювали її створення завідувач Мар'їнської держсортодільниці Склярівський Микола Михайлович та начальник Донецької Інспектури, Герой Соціалістичної Праці Куликова Катерина Григорівна, яка в 1983–1984 рр. посприяла прийняттю Постанови Ради Міністрів України про відведення землі для створення станції на площі 530 га. Подальшою роботою з розгортання діяльності станції займалися начальник Інспектури Сербін Олег Андрійович та директор сортостанції Авраменко Анатолій

Іванович. За роки роботи Донецька держсортостанція стала комплексною науково-виробничою одиницею, яка вела сортовипробування зернових, олійних, кормових, овочевих і плодово-ягідних культур у незрошуваних та зрошуваних умовах. Після руйнації системи зрошення станція займалася сортовивченням зернових, технічних та плодово-ягідних культур. Донецьку станцію очолював директор Білий Микола Віталійович. Її фахівці щороку випробовували близько 800 сортів по 40 культурах, закладали до 1300 сортодослідів. Із значним скороченням програми сортовипробування досліджували близько 400 сортів, які належать 15 видам сільськогосподарських культур. Штат станції

налічував спеціалістів сільського господарства, інженерних і бухгалтерських працівників, 6 механізаторів і водіїв, 10–15 постійних робітників. Двадцять один рік на сортостанції пропрацювала Газіна Тетяна Іванівна, досконало обізнана із плодовими культурами, що проходять випробування. П'ятнадцять років присвятив сортослужбі тракторист Шнирко Віктор Петрович. Крім основних сільськогосподарських культур на Донецькій сортостанції за роки її існування випробовували картоплю, кавуни, дині, гарбузи та нетрадиційні культури, такі як горець, китайбелія, сильфія, кропива, лядвенець. З 2000 року на сортостанції почалось випробування овочевих культур: томату, перцю, огірків, капусти, столового буряка, кукурудзи звичайної та цукрової. Крім конкурсного випробування на сортостанції ставили досліди з сортової технології.

З 1977 року до складу станції на правах структурного підрозділу увійшла Красноармійська польова сортодільниця. Тридцять чотири роки в системі сортовипробування на сортодільниці пропрацював Гіда Сергій Іванович. Пізніше, у 2015–2021 рр. – він очолював Донецький ОДЦЕСР (філію) УІЕСР. Донецька ДСДС мала Паспорти на право вирощування елітного та репродукційного насіння, займалася розмноженням нових перспективних і дефіцитних сортів озимої пшениці, ярого ячменю, зернового гороху, люцерни.

Костянтинівська державна сортодослідна станція

У 1993 р. в області було відкрито ще одну сортовипробувальну станцію – Костянтинівську, на базі малого підприємства Костянтинівського району «Сортове насіння». На день організації станція мала земельну площу 70 га. Тогочасний директор станції Бондаренко Микола Олександрович за сумісництвом був директором малого підприємства. З 1998 року роботою станції керував директор Бондаренко Микола Васильович. Її площу землекористування збільшили до 197 га та взяли в оренду ще 50 га сільгоспугідь. У серпні 2000 року станція почала працювати на власній базі в с. Калинове Костянтинівського району Донецької області.

У 2002 р. до неї було приєднано Артемівську зрошувальну сортодільницю. На той час площа землекористування Костянтинівської сортодослідної станції становила 464,74 га. Фахівці станції випробовували сорти зернових і технічних культур, кукурудзи на зрошенні, проводили розмноження перспективних і дефіцитних сортів зернових та олійних культур. Костянтинівська ДСДС, маючи Паспорти на вирощування елітного та репродукційного насіння, майже повністю задовольняла потреби товаровиробників Костянтинівського та прилеглих районів Донецької області в насінні високих репродукцій озимої пшениці, ярого ячменю. На той час на станції вирішувється питання щодо будівництва власного зернотоку, оновлюється насіннеочисна техніка, обладнуються побутові приміщення. Практично із дня заснування Костянтинівської ДСДС механізатором

сумлінно працював Подя Анатолій Петрович, з 2007 року – Хомяков Микола Олександрович. Упродовж багатьох років на станції водієм автомобіля ЗІЛ 130 працював Новіцький Олександр Олександрович, з 2004 року – Зубченко Олександр Анатолійович. Прикладом відповідального ставлення до дорученої справи є працівники станції: Бурлачук Олександр Іванович, Лещенко Наталія Миколаївна, Пожидаєва Олена Миколаївна, Копиця Ірина Вікторівна, Колодистий Олександр Іванович. У 2021 р. Донецький ОДЦЕСР (філію) перейменовано на Донецьку філію УІЕСР, директором якої призначено Бурлачука Олександра Івановича.

*Олександр Бурлачук
Олександр Ступник*

Колектив Донецької філії УІЕСР, 2022 р.

Яблуневий сад на підлиці ММ106, 1995 р.

Директор Донецької ДСДС
Білий Микола Віталійович
та завідувачка відділу
Газіна Тетяна Іванівна

Збирання озимих зернових, 2020 р.

Сівба кукурудзи на ПСП, 2021 р.